

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

The Relationship Between Behaviors of School Administrators and Teachers' Performance Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1

ดวงพร ย้งยู่¹ และ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์²

Duangporn Yangyoo¹ and Pongsak Ruamchomrat²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Department of Educational Administration, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹krumayduangporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับความสามารถการปฏิบัติงานของครูพร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูสังกัดสพ.กาญจนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้บริหาร และครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ดังกล่าว จำนวน 306 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามพื้นที่การจัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพ.กาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการจูงใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการจัดหาทรัพยากร และด้านมนุษยสัมพันธ์ 2. การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตดังกล่าว ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านการจัดการเรียนรู้ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับความสามารถการปฏิบัติงานของครู สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา; การปฏิบัติงานของครู; ความสัมพันธ์

Abstract

This research aimed to study the leadership behaviors of school administrators and the work performance of teachers' as well as to examine the relationship between behaviors of school administrators and the teachers' performance schools under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. The research sample consisted of 306 participants, including school administrators and teachers under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, selected through stratified random sampling based on educational service areas. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with a Content Validity of 1.00 and a reliability coefficient of 0.89. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient. The level of statistical significance was set at 0.05.

The results of the study were as follows: 1. The behaviors of school administrators under the KPESAO 1, both overall and in each individual aspect, were at the highest level. When ranked in descending order of their means, the aspects were Community Participation Promotion, Instructional Promotion, Motivation, Communication, Leadership, Resource Procurement, and Human Relations. 2. The work performance of teachers in schools under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, both overall and in each individual aspect, was at the highest level. When ranked in descending order of their means, the aspects were: Performance of Teacher Duties, Relationships with Parents and the Community, and Learning Management. 3. The relationship between the leadership behaviors of school administrators and the work performance of teachers under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, overall, showed a positive correlation at a high level with statistical significance.

Keywords: School Administrator Behaviors; Teachers' Performance; Relationship

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในระดับประเทศและระดับโลก การจัดการศึกษาได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยอย่างรอบด้าน ทั้งในมิติของโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย ตลอดจนการเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

การที่นโยบายดังกล่าวจะบรรลุผลในทางปฏิบัติได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นกลไกสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้กำหนดทิศทาง วางแผน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผ่านหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจ รวมถึงสามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ย่อมนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ ในทางตรงกันข้าม หากผู้บริหารขาดคุณลักษณะเหล่านี้ ก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (อดุลย์ อุบาสี, 2566)

ในอีกด้านหนึ่ง ครูถือเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติงานของครูจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่สามารถสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครู และเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ย่อมทำให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและเกิดความผูกพันต่อองค์กร อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า การปฏิบัติงานของครูในหลายสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารบางส่วนยังขาดวิสัยทัศน์ ขาดทักษะในการสร้างแรงจูงใจ และไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการได้อย่างแท้จริง (ธนวัฒน์ โพธิ์รัชต์, 2566)

สพป.กาญจนบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาด้านการบริหารจัดการอยู่ในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูที่ยังไม่สามารถส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้น พื้นฐาน (O-NET) พบว่าคะแนนเฉลี่ยในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการของผู้บริหารที่อาจขาดการสนับสนุน ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาจขาดทักษะด้านการสื่อสาร ภาวะผู้นำ และการสร้างแรงจูงใจที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอน (สพป.กาญจนบุรี เขต 1, 2568)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตดังกล่าว โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดนโยบายในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู อันจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1

2. เพื่อศึกษาความสามารถการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้และจัดระบบความสัมพันธ์ของวรรณกรรมออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา

พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ในทิศทางที่สอดคล้องกัน โดยมองว่าพฤติกรรมผู้บริหารคือการแสดงออกของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และอารมณ์ เพื่อจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ธนพล สะพังเงิน, 2564; อัญชนา พลายละหาร, 2567) ขณะที่ Hoy and Miskel (2007) ระบุว่าพฤติกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของผู้บริหาร ได้แก่ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำ และความพึงพอใจ ในส่วนขององค์ประกอบของพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีนักวิชาการเสนอกรอบแนวคิดไว้หลากหลาย โดยเฉพาะกรอบแนวคิดของ Lussier (2003) ซึ่งจำแนกพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม การจัดหาทรัพยากร การส่งเสริมการเรียนการสอน การเป็นผู้นำ และการจูงใจ ซึ่งถือเป็นกรอบที่ครอบคลุมทั้งมิติด้านการบริหารงาน การบริหารคน และการนำองค์กรสู่เป้าหมาย เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบ พบว่าแนวคิดของนักวิชาการไทย เช่น อุดลย์ อุบลี (2566) และนิลาวรรณ สุวรรณมณี (2566) มีการเน้นมิติของการตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบบางส่วนในแนวคิดของ Lussier แต่ยังไม่ครอบคลุมเทียบเท่า

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู

การปฏิบัติงานของครูถือเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นักวิชาการมองว่าเป็นการแสดงผลงานที่สัมพันธ์กับหน้าที่ที่ครูได้รับมอบหมาย โดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (พีรวิชญ์ สุดเสนห์, 2566; ชลล ไชยเทพ, 2566) สำนักงาน

เลขาธิการคุรุสภา (2562) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูไว้ 3 ด้าน คือ 1.การปฏิบัติหน้าที่ครู 2.การจัดการเรียนรู้ และ 3.ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่จิตวิญญาณความเป็นครู การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปจนถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน เมื่อวิเคราะห์ในเชิงระบบ จะเห็นได้ว่ากรอบของคุรุสภาเป็นมาตรฐานวิชาชีพที่ใช้อ้างอิงในระดับชาติ ขณะที่นักวิชาการรายอื่น เช่น ดวงพร เกลี้ยงประณีต (2563) จรัสพงศ์ ศรีสุกใส (2564) และพรพิมล อินแมน (2564) ต่างนิยามและขยายความบนพื้นฐานของกรอบแนวคิดดังกล่าว สะท้อนว่าเป็นกรอบที่ได้รับการยอมรับและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินการปฏิบัติงานของครูได้อย่างเป็นระบบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครู และช่องว่างของความรู้

งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านครูในหลากหลายมิติ ผลการวิจัยของ ธนพล สะพังเงิน (2564) พบว่าพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของครูในระดับสูง สอดคล้องกับ ปัญญา ศิริโชติ เบญจรัตน์ ราชฉวาง และศุภร ธนะภณะ (2568) ที่พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน อุดลย์ อุบาสี (2566) พบว่าพฤติกรรมการบริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนถึงร้อยละ 80 ขณะที่งานวิจัยอื่น ๆ ศึกษาความสัมพันธ์ในตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (จารุพันธ์ เจริญฤทธิ์, 2560; สายนที มั่นสรวง, 2563; ศิริลักษณ์ ยะโสธร, 2563) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (รุจินันท์ ทิพย์รัตน์, 2561; เทพศักดิ์ ไครอุบล และชัชณพงศ์ ศรีจันทร์, 2562) และขวัญในการปฏิบัติงาน (วีรวัฒน์ รุ่งเรือง และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2565) ในระดับนานาชาติ Mehmet and Yusuf (2018) พบว่าพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไว้วางใจในองค์กร ขณะที่ Yener (2021) ระบุว่าภาวะผู้นำของครูเป็นตัวทำนายประสิทธิภาพในตนเองและผลการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Ramazan (2021) ที่พบว่าพฤติกรรมการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำนายความพึงพอใจในงานและความเป็นอยู่ที่ดีของครูได้ และ Jawatir and Tria (2022) ที่ระบุว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ติดตามมีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพของรูปแบบพฤติกรรมความเป็นผู้นำ จากการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมด ผู้วิจัยพบ ช่องว่างของความรู้ ที่ยังไม่ได้รับการศึกษามากเพียงพอ 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก งานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงใช้กรอบแนวคิดเฉพาะด้าน เช่น การใช้อำนาจ ภาวะผู้นำเฉพาะรูปแบบ หรือการบริหารความขัดแย้ง แต่ยังขาดการศึกษาที่ใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมทั้ง 7 ด้านของ Lussier (2003) ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมผู้บริหารในลักษณะองค์รวม ประการที่สอง งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารกับตัวแปรด้านความรู้สึกหรือทัศนคติของครู เช่น แรงจูงใจ ความพึงพอใจ หรือขวัญกำลังใจ แต่ยังมีงานวิจัยจำนวนจำกัดที่ศึกษาความสัมพันธ์โดยตรงกับ "การปฏิบัติงานของครู" ที่อิงตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา (2562) ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และประการที่สาม ในเชิงพื้นที่ ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวในบริบทของสำนักงาน

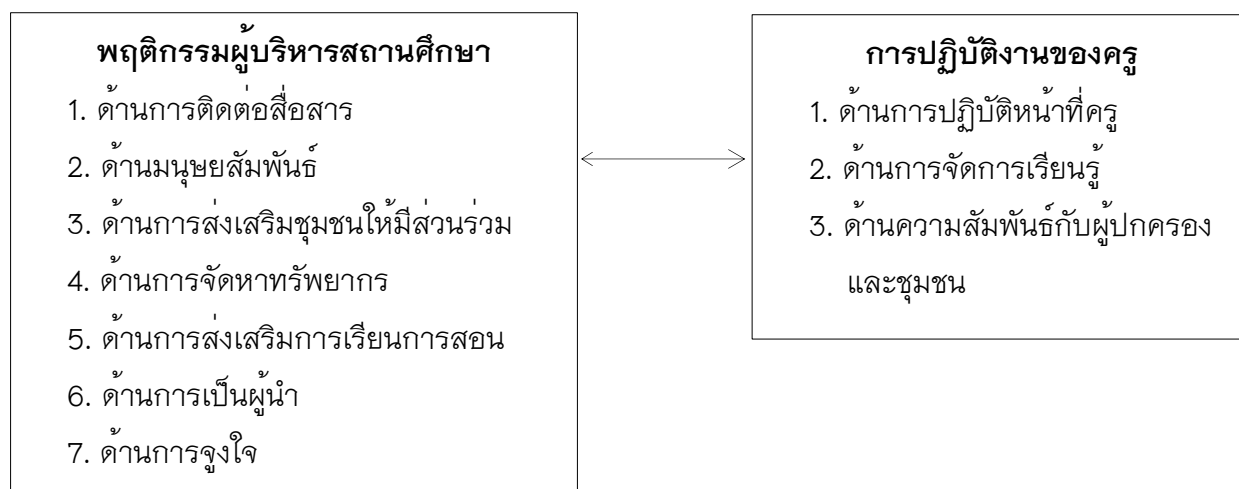
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งมีบริบททางสังคม วัฒนธรรม และภูมิประเทศที่มีลักษณะเฉพาะ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ทบทวนมาใช้เป็นฐานในการดำเนินการวิจัยใน 3 ประเด็นหลัก กล่าวคือ ในด้านตัวแปรต้น ผู้วิจัยเลือกใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาของ Lussier (2003) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม การจัดหาทรัพยากร การส่งเสริมการเรียนการสอน การเป็นผู้นำ และการจูงใจ เนื่องจากเป็นกรอบที่มีความครอบคลุมและสะท้อนพฤติกรรมการบริหารในเชิงองค์รวม ในด้านตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1.การปฏิบัติหน้าที่ครู 2.การจัดการเรียนรู้ และ 3.ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากเป็นกรอบมาตรฐานในระดับชาติที่ได้รับการยอมรับและใช้อย่างยิ่งในวงการการศึกษาไทย และในด้านวิธีการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำผลของงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นฐานสนับสนุนในการตั้งสมมติฐานว่าพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของครู และนำมาใช้ในการอภิปรายเปรียบเทียบผลการวิจัยกับงานวิจัยอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างของความรู้ที่ยังไม่ได้รับการศึกษาในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 ภายใต้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ อันจะเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าต่อการกำหนดนโยบายและการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่ต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสพ.กาญจนบุรีเขต 1 ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาของลูซซีเออร์ (Lussier, 2003) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการเป็นผู้นำและด้านการจูงใจ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสพ.กจ.1 จำนวน 1,493 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน และครู จำนวน 1,356 คน จากสถานศึกษาจำนวน 133 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 306 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แบ่งการสุ่มตามพื้นที่การจัดการศึกษา 4 พื้นที่ ได้แก่ เมืองกาญจนบุรี ท่าม่วง ด่านมะขามเตี้ย และศรีสวัสดิ์ โดยมีสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้บริหาร 28 คน และครู 278 คน รวมทั้งสิ้น 306 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, R. (1967) จำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการเป็นผู้นำ และด้านการจูงใจ ใช้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เช่นเดียวกัน จำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1.การปฏิบัติหน้าที่ครู 2.การจัดการเรียนรู้ และ 3.ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ใช้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach, 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์และประสานงานทางโทรศัพท์ติดตามเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 306 ชุด ได้รับคืนครบทั้ง 306 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของชูศรี วงศ์รัตน์ (2553)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.58	0.28	มากที่สุด
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.56	0.28	มากที่สุด
3. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม	4.59	0.26	มากที่สุด
4. ด้านการจัดหาทรัพยากร	4.56	0.27	มากที่สุด
5. ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน	4.59	0.29	มากที่สุด
6. ด้านการเป็นผู้นำ	4.58	0.29	มากที่สุด
7. ด้านการจูงใจ	4.59	0.31	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.58	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของกาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.58) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม ($\bar{X}$ =4.59, S.D.=0.26) ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.59, S.D.=0.29) ด้านการจูงใจ ($\bar{X}$ =4.59, S.D.=0.31) รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.28) ด้านการเป็นผู้นำ ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.29) ด้านการจัดหาทรัพยากร ($\bar{X}$ =4.56, S.D.=0.27) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ =4.56, S.D.=0.28) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครู สังกัดสพป.กาญจนบุรี เขต 1 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การปฏิบัติงานของครู สังกัดสพป.กาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู	4.62	0.26	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.56	0.26	มากที่สุด
3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	4.61	0.27	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.60	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตดังกล่าว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.26) รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.27) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.26) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสพป.กาญจนบุรี เขต 1 ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสพป.กาญจนบุรี เขต 1

พฤติกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา	การปฏิบัติงานของครู			รวม
	1.ด้านการ ปฏิบัติ หน้าที่ครู	2.ด้านการ จัดการ เรียนรู้	3.ด้านความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและ ชุมชน	
1.ด้านการติดต่อสื่อสาร	0.59**	0.57**	0.53**	0.67**
2.ด้านมนุษยสัมพันธ์	0.49**	0.55**	0.62**	0.67**
3.ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม	0.61**	0.57**	0.57**	0.70**
4.ด้านการจัดหาทรัพยากร	0.48**	0.59**	0.62**	0.67**
5.ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน	0.59**	0.60**	0.54**	0.68**
6.ด้านการเป็นผู้นำ	0.49**	0.54**	0.59**	0.65**
7.ด้านการจูงใจ	0.47**	0.57**	0.55**	0.63**
รวม	0.68**	0.73**	0.74**	0.86**

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสพป.กาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับความสามารถการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากดงกล่าว ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วม รองลงมาได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการเป็นผู้นำ และด้านการจูงใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมายมีสมรรถนะหลักในการบริหารจัดการที่เข้มแข็งและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น เนื่องจากบริบทพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและความผูกพันกับท้องถิ่น ทำให้การสร้างภาคีเครือข่ายเป็นกลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงการมีสมรรถนะการบริหารที่เข้มแข็ง ทั้งการสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ และภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันอย่างเป็นรูปธรรม ดังที่ ฐานมาศ บุษิ (2566) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมโดยพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ วางแผนการวัดผลอย่างยืดหยุ่น ส่งเสริมการบูรณาการรายวิชา ลดภาระงานของครูและนักเรียน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตดังกล่าว ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู รองลงมาได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สมรรถนะครูยุคใหม่ที่มีความเสียสละและพร้อมปรับตัวเพื่อขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล สะพังเงิน (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับความสามารถการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงรายด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและด้านการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ศิริโชติ

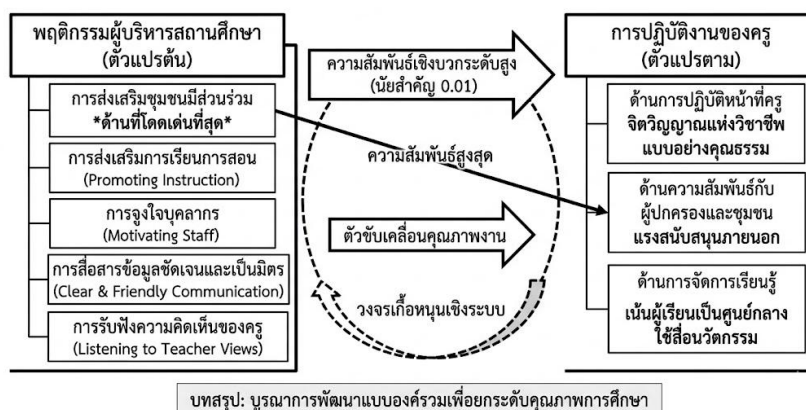

เบญจรัตน์ ราชฉวาง และศุภร ณะภาณะ (2568) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนที่อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตดังกล่าว โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกโดยมีค่าในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการจูงใจมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของผู้บริหารเปรียบเสมือนตัวแปรที่ส่งอิทธิพลโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานภายในสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารแสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวกที่ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารงานและบริหารคน ย่อมส่งผลให้ครูรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนและเห็นคุณค่าในตัวตน ความสัมพันธ์ในระดับสูงดังกล่าวยังสะท้อนถึงระบบเกื้อหนุนที่เป็นเอกภาพภายในสถานศึกษา โดยพฤติกรรมของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการที่เน้นการส่งเสริมการเรียนการสอนและการจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ ทำให้ครูสามารถมุ่งเน้นไปที่การจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจินันท์ ทิพย์รัตน์ (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของเทพศักดิ์ ไครอุบล และชิษณพงศ์ ตรีจันทร์ (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน สังกัดสพป.เลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของชนพล สะพังเงิน (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับความสามารถการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญาศิริโชติ เบญจรัตน์ ราชฉวาง และศุภร ณะภาณะ (2568) ซึ่งให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู

พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีพฤติกรรมการบริหารที่โดดเด่น คือ การส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมและการจูงใจบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญ ส่งผลให้ครูเกิดจิตวิญญาณวิชาชีพและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ดังนั้น การยกระดับการศึกษาจึงต้องพัฒนาทั้งผู้นำการบริหารและครูผู้สอนอย่างบูรณาการ และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้บ่งชี้อย่างชัดเจนว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมิใช่ผู้ที่ทำงานแยกส่วนจากกันหากแต่ต่างฝ่ายต่างส่งอิทธิพลและเกื้อกูลซึ่งกันและกันในลักษณะที่เป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงต้องอาศัยการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารควบคู่ไปกับการส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม

๒
ขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกับชุมชนเชิงรุก เช่น การจัดตั้งเครือข่าย บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ที่เข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนเข้ามาช่วยสนับสนุนการดูแลพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งจะช่วยลดภาระและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ผู้บริหารควรเพิ่มพูนทักษะการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การชื่นชมในที่สาธารณะ การมอบเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ หรือการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทนำในโครงการที่ตนเองถนัด เพื่อรักษาขวัญกำลังใจในระยะยาว

1.3 สถานศึกษาควรจัดหาทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการลดภาระงานเอกสารที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ครูได้ใช้เวลาและศักยภาพในการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ได้อย่างเต็มที่สอดคล้องกับระดับการปฏิบัติงานที่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

1.4 ผู้บริหารควรเน้นการสื่อสารแบบสองทางที่มีความโปร่งใสและเข้าถึงง่าย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วย เพื่อให้ครูรับทราบข้อมูลนโยบายที่ถูกต้อง รวดเร็ว ลดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2566 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชวล ไซยเทพ. (2566). ทักษะการนิเทศของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จรัสพงศ์ ศรีสุกใส. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสหวิทยาเขตสุราษฎร์ธานีเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุณันท์ เจริญฤทธิ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาชายแดนสยาม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซีฟ.
- ฐานมาศ บูลี. (2566). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดวงพร เกลี้ยงประณีต. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- ชนพล สะพังเงิน. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนวัฒน์ โพธิ์รัชต์. (2566). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำปศิริชนธ์. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(2), 619–630.*
- นิลาวรรณ สุวรรณมณี. (2566). *พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปัญญา ศิริโชติ, เบญจรัตน์ ราชฉวาง และศุภร ณะภาณะ. (2568). *พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2), 497–514.*
- พรพิมล อินแมน. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พีรวิชญ์ สุดแสนท์. (2566). *การปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการยุคดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุจินันท์ ทิพย์รัตน์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิภา ทำประโยชน์. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วีรญาณ รุ่งเรือง และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23(2), 224–237.*
- ศิริลักษณ์ ยะโสธร. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สายนที มั่นสูง. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- อดุลย์ อุบลี. (2566). *พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อัญญา พลายละหาร. (2567). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เทพศักดิ์ ไครอุบล และชัชฌนพงศ์ ศรีจันทร์. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(74), 107–117.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2007). *Educational administration: Theory, research, and practice*. (6th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Jawatir, P. & Tria, I. U. (2022). *Effective principal leadership behaviors to improve the teacher performance and the student achievement*. Retrieved May 5, 2025 , from <https://f1000research.com/articles/10-465/v2>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. New York: McGraw–Hill.
- Lussier, C. (2003). *Management*. (6th ed.). New Jersey: Prentice–Hall.
- Mehmet, K. & Yusuf, I. (2018). Relationship between school principals' leadership behaviors and teachers' organizational trust. *Eurasian Journal of Educational Research*, 18(74), 145–164.
- Ramazan, E. (2021). The relationship between school administrators' supportive behaviors and teachers' job satisfaction and subjective well-being. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 4(8), 184–195.
- Yener, A. (2021). The relationships among teacher leadership, teacher self-efficacy and teacher performance. *Journal of Theoretical Educational Science*, 14(4), 720–744.

